

Evaluation the environmental quality of rural areas with an emphasis on tourism development (case study: villages of Mahan District)

Hossein Zinati Fakhrabad^{1*}, Sirous Ghanbari² and Marzieh Porjupari³

¹ PhD student, Geography and Rural Planning, University of Tehran, Tehran, Iran.

² Associate Professor of Geography and Rural Planning, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran.

³ PhD student in geography and rural planning, department of human geography, Sistan and Baluchestan University, Zahedan, Iran.

* Corresponding Author, h.zinati67@gmail.com

Receive Date: 17 September 2020

Accept Date: 04 January 2022

ABSTRACT

Introduction: Sustainable rural development, protection of the natural environment and increasing environmental quality are required to be taken when planning for rural areas with potential for tourism. These issues are crucial because on the one hand they are the maintaining the rural population and on the other hand it helps to attract tourists to rural destinations.

Objectives: This research seeks to evaluate the environmental quality of villages in Mahan District of Kerman Province to develop tourism.

Methodology: In terms of method, this study is descriptive-analytical using a researcher-made questionnaire and Excel software. The statistical samples of this research includes 24 experts in the field of tourism who were selected by snowball sampling. Data collection was done through surveys. In this research, environmental quality was considered as an independent variable in three environmental, social and economic dimensions with 19 indicators and tourism as a dependent variable. For analyzing the data, the study used FAHP and FDEMATEL models.

Geographical Context: The geographical territory of the current research is the villages of Mahan District of Kerman Province.

Results and Discussion: Therefore, Social indicator with a weight of 0.578 had the highest value and the economic indicator with a weight of 0.173, showed the lowest value. In total, the highest impact and effectiveness and importance among the three indicators were for the social index with an average of 5.315 and the lowest importance was for environmental indicator with an average of 0.947.

Conclusion: Based on the results of the findings, regarding the economic factors, it is suggested to support creative businesses and benefit from innovative people who need financial support. In addition, for the increase in the price of land in the villages, building tourism units with low interest loans can be considered in the village. In the social and environmental dimensions, we suggest the provision of training for preserving the rural environment by public associations and local mass media, and to design regulations to encourage creative people and enforce law for environmental offenders at the village level.

KEYWORDS: Environmental quality, rural areas, tourism, tourism development.

ارزیابی عوامل مؤثر بر کیفیت محیطی مناطق روستایی با تاکید بر توسعه گردشگری (مطالعه موردی: روستاهای بخش ماهان)

حسین زینتی فخرآباد^{۱*}، سیروس قنبری^۲ و مرضیه پورجوپاری^۳

۱. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

۲. دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

۳. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

* نویسنده مسئول، Email: h.zinati67@gmail.com

تاریخ دریافت: ۲۷ شهریور ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش: ۱۴ دی ۱۴۰۰

چکیده

مقدمه: در برنامه‌ریزی برای نواحی روستایی با توان گردشگری نیز باید اهدافی نظیر توسعه پایدار روستایی و حفاظت از محیط طبیعی و افزایش کیفیت محیطی مورد توجه واقع شود. زیرا توجه به این موارد از یک سو زمینه ساز نگهداشت جمعیت روستایی بوده و از سوی دیگر به جذب گردشگر در مقصدهای روستایی کمک می‌کند.

هدف: این پژوهش بدنبال ارزیابی کیفیت محیطی روستاهای بخش ماهان استان کرمان در جهت توسعه گردشگری می‌باشد.

روش شناسی: روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و ابزار تحقیق پرسشنامه خود ساخته و نرم‌افزار Excel می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش، شامل ۲۴ کارشناس حوزه گردشگری است که به روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شده‌اند. جمع‌آوری اطلاعات به صورت پیمایشی و اسنادی بوده است. در این تحقیق، کیفیت محیطی به عنوان متغیر مستقل، در سه بعد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی با ۱۹ شاخص و گردشگری به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شد و با استفاده از مدل‌های FAHP و FDEMATEL، به تحلیل داده‌های پژوهش پرداخته شد.

قلمرو جغرافیایی پژوهش: قلمروی جغرافیایی تحقیق حاضر روستاهای بخش ماهان استان کرمان است.

یافته‌ها و بحث: براین اساس، بیشترین وزن، به شاخص اجتماعی با دارا بودن وزن ۰.۵۷۸، و کمترین وزن به شاخص اقتصادی با وزن ۰.۱۷۳، اختصاص داده شد. و بیشترین تاثیر گذاری و تاثیرپذیری و بالاترین اهمیت از لحاظ شاخص‌های سه‌گانه به شاخص اجتماعی با میانگین ۵.۳۱۵ و کمترین اهمیت مربوط به شاخص زیست‌محیطی با میانگین ۰.۹۴۷ اختصاص داده شد.

نتیجه‌گیری: بر مبنای نتایج یافته‌ها می‌توان در خصوص عوامل اقتصادی لزوم حمایت از کسب و کارهای خلاق و بهره‌مندی از افراد نوآوری که نیاز به حمایت مالی دارند را ارائه نمود و در رابطه با افزایش قیمت زمین در روستاها هم می‌توان گفت برای احداث واحد گردشگری در روستا می‌توان ارائه تسهیلات کم بهره را در نظر گرفت. و در حوزه‌های اجتماعی و زیست‌محیطی به ارائه آموزش‌های در رابطه با لزوم حفظ محیط روستایی توسط انجمن‌های مردمی و رسانه‌های جمعی محلی و تدوین مقررات در جهت تشویق افراد خلاق و مقابله با افراد متخلف در سطح روستا اشاره کرد.

کلیدواژه‌ها: کیفیت محیطی، مناطق روستایی، گردشگری، توسعه گردشگری.

مقدمه

امروزه گردشگری به عنوان گذرگاه توسعه پایدار تلقی می‌شود که با ماهیتی چندبعدی، علاوه بر تأمین نیاز گردشگران، باعث تغییرات عمده‌ای در سیستم جامعه میزبان می‌شود (DAIERT, 2009: 67). این مقوله اینک به عنوان یک صنعت پویا به حساب آمده و نقش مهمی در بهبود معیشت پایدار از طریق تنوع منابع درآمدی و اشتغال داشته، بنابراین در کاهش فقر نیز مؤثر می‌باشد. یکی از انواع گردشگری با قدمتی بیش از یک قرن، گردشگری روستایی است. که با ارائه جذابیت و ایجاد تمایل در استفاده از فضا و ویژگی‌های محیط روستایی برای گردشگران و همچنین کارکردی جهت بهبود و ارتقاء شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست‌محیطی منطقه میزبان مورد توجه بسیاری واقع شده است (اعظمی، ۱۳۹۴: ۱۵۵). حال که روند شهری شدن به تدریج در حال افول است و الگوی شهرگزینی دیده می‌شود و از سویی ارزش و اهمیت زندگی روستایی و بومی بیش از پیش نمایان شده است، می‌باید بسترسازی خدماتی فضاهای روستایی به گونه‌ای طراحی شود تا حضور گردشگران، زمینه را برای توسعه اقتصادی و اجتماعی آنها فراهم کند (عنابستانی، ۱۳۹۷: ۲). محیط مناسب، یکی از شاخص‌ها و ملاک‌های اساسی در انتخاب مقصدهای گردشگران می‌باشد که از طریق شاخصه‌هایی قابل تبیین است به همین جهت، موضوع مهمی که امروزه در برنامه‌ریزی برای نواحی روستایی بسیار اهمیت دارد، ارتقاء کیفیت محیط گردشگری در چهارچوب اهداف توسعه پایدار است که در مقیاس کلان، از طریق توسعه خدمات، تسهیلات و زیرساخت‌های مناسب و مدیریت آنها به منظور پاسخگویی به نیازهای گردشگران، ضرورت فراوان دارد (Nunkoo & Ramiksoon, 2008: 11). لذا در برنامه‌ریزی برای نواحی روستایی با توجه گردشگری نیز باید اهدافی نظیر توسعه پایدار روستایی و حفاظت از محیط طبیعی و افزایش کیفیت محیطی مورد توجه واقع شود. زیرا توجه به این موارد از یک سو زمینه ساز نگهداشت جمعیت روستایی بوده و از سوی دیگر به جذب گردشگر در مقصدهای روستایی کمک می‌کند (سجاسی، ۱۳۹۵: ۲). در یک محیط قابل سکونت باید ابعاد اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، زیست محیطی بشدت مورد توجه قرار گیرد و با دستیابی به تعادل فضایی این سه مولفه در یک مکان جغرافیایی که کارکردی ویژه‌ای را پذیرفته باشد می‌توان از توسعه و تعادل توسعه‌ای سخن به میان آورد (افتخاری، ۱۳۹۴: ۲۰). یکی از نکات مهم برای تعیین مقصد گردشگری توانایی ایجاد تصویری منحصر به فرد است که گردشگران را تحت تأثیر قرار دهد. در این صورت گردشگران با خاطره‌هایی که از محیط دارند قادر خواهند بود بر دیگران تأثیر بگذارند. در طول سال‌ها مطالعات گوناگونی اهمیت تصویر مقصد را بر رفتار گردشگر تبیین کرده‌اند. گردشگران پس از ترک مقصد صرفاً تصویری از آنجا به همراه خواهند داشت، از این رو جلب رضایت گردشگران از طریق فراهم آوردن خدمات گردشگری و میهمان‌داری (به عنوان جزئی از کیفیت محیطی) اهمیت بسیار دارد (Curantu and Ditoiu, 2014: 232). در این میان، اصلاح ضوابط مرتبط با نواحی گردشگری با هدف ارتقای کیفیت محیط گردشگری، بهبود شبکه رفت و آمد؛ بهبود کیفیت طراحی روستاها نظیر اصلاح نمای ساختمانی، آلودگی‌ها (بوئژه آلودگی آب، خاک و محیط زیست) و همچنین اصلاح ضوابط مربوط به بازدید از مکان‌های جذاب با تدوین سیاست‌ها و خط مشی‌های مدبرانه و هماهنگ با مقتضیات زمان، زمینه‌های بهبود و تصویر روستا در نظر گردشگران و تقویت جاذبه‌های گردشگری را فراهم می‌کند، زیرا کیفیت محیطی مطلوب زمینه‌ساز شکل‌گیری حس مثبت به مقصدهای گردشگری و سرانجام توسعه گردشگری است (رضوانی و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۰۸).

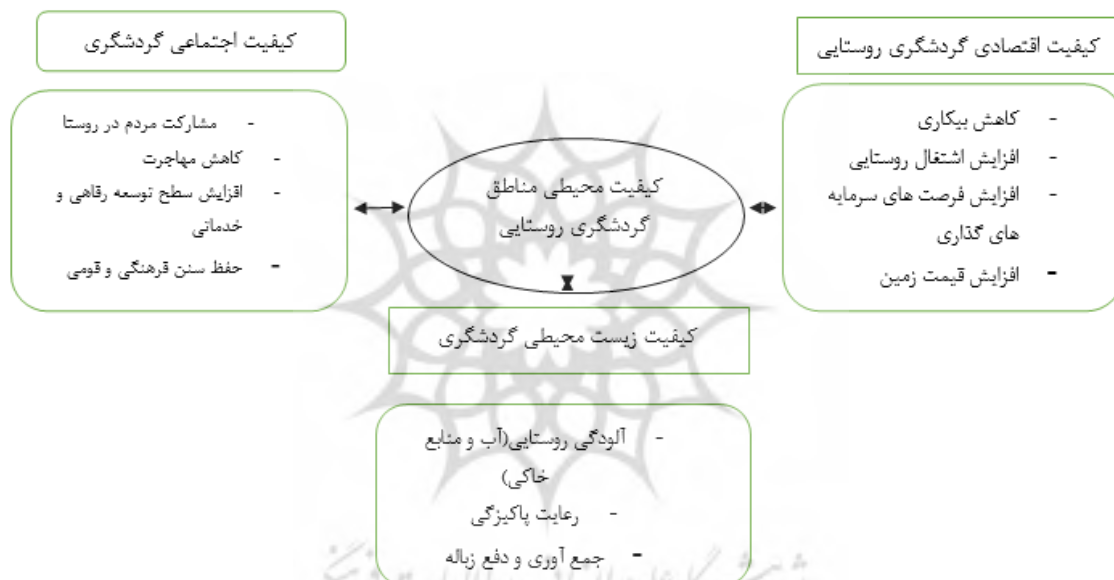
بررسی بخش‌های مختلف اقتصادی در بخش ماهان بیانگر این مطلب است که هنوز فعالیت گردشگری از موقعیت مساعد و جایگاه مناسبی در اقتصاد این بخش برخوردار نیست، با توجه به حجم زیاد جمعیت جویای کار در این بخش، لزوم ایجاد فرصت‌های شغلی غیر کشاورزی امری اجتناب ناپذیر است. در این زمینه گردشگری روستایی می‌تواند با ایجاد اشتغال برای نیروی کار مازاد بخش کشاورزی و افزایش درآمد خانوارهای روستایی، و ایجاد تقاضا برای محصولات کشاورزی و صنایع دستی زمینه‌پویایی اقتصادی نواحی روستایی بخش ماهان را فراهم و در نگهداشت جمعیت مؤثر واقع گردد. اما توسعه گردشگری در یک مکان نیازمند جاذبه‌های طبیعی، تاریخی، فرهنگی و امکانات زیرساختی، تفریحی، ورزشی و ... است. این موارد اساسی‌ترین پایه‌های گردشگری را تشکیل می‌دهند و برای رسیدن به گردشگری

پایدار این گونه از پتانسیل‌ها و امکانات لازم و ضروری است. سامانی و همکاران (۱۳۹۸)، توجه به زیرساخت‌های فیزیکی کالبدی و ایجاد رقابت‌پذیری اقتصادی در نواحی هدف گردشگری را از عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری روستایی می‌داند، رحیمی (۱۳۹۲) افزایش مناسبات شهر و روستا باعث گسترش خانه‌های دوم، ایجاد شغل و تحول اقتصادی در سکونتگاه‌های روستایی شده و در افزایش رضایتمندی روستاییان نقش مؤثری دارد. اکبری‌ان و شیخ بیگلر (۱۳۹۴) در مطالعه خود با عنوان سنجش کیفیت محیط روستاهای گردشگری مطالعه موردی: بخش آسارا شهرستان کرج، با روش‌شناسی توصیفی تحلیلی از طریق ابزار پرسشنامه به این نتیجه رسیدند که نتایج مطالعه نشان می‌دهد: که براساس دیدگاه گردشگران، بین شاخص‌های کیفیت محیطی مطالعه شده، شاخص کیفیت عملکردی ساختاری بیشترین تأثیر را بر جذب و توسعه گردشگری داشته است بنابراین شکل‌گیری و تقویت حس مثبت با شیوه‌های مختلف امکان‌پذیر است که یکی از آنها ارتقای کیفیت محیطی است که موجب بهبود تصویر مقصد از دیدگاه گردشگران می‌شود. سجاسی و طاهری (۱۳۹۵) در پژوهشی در رابطه با تحلیل و تبیین نقش کیفیت محیطی در جذب گردشگر به مقاصد گردشگری روستایی پرداخت و به این نتیجه رسید که کیفیت محیطی روستاهای مقصد در جنبه‌های مختلف تأثیر بسزایی در جذب گردشگر دارد که تقویت آن می‌تواند روستاها را در بازار رقابتی جذب گردشگر و همچنین کمک به انتخاب گردشگران تأثیرگذار باشد. بخش ماهان یکی از بخش‌های ۷ گانه استان کرمان می‌باشد که بدلیل نداشتن زیرساخت‌های اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست‌محیطی با مشکل بیکاری مواجه است و این بخش به مرور جمعیت خود را به سمت شهر کرمان از دست می‌دهد در این راستا با توجه ویژه به قابلیت‌های موجود گردشگری و کمرنگ نمودن تنگناها، برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری در زمینه صنعت گردشگری می‌توان به بهبود وضع درآمد خانوارهای روستاهای بخش ماهان و ایجاد اشتغال و تثبیت جمعیتی بخش کمک کرد. نصیح و تقوی در رابطه با شاخص‌های گردشگری پایدار مسایلی از قبیل فرسایش خاک، تغییرات خط ساحلی، نابودی زیستگاه‌های ساحلی، خشک‌شدگی یا آلودگی آب‌های زیرزمینی و به خطر افتادن بهداشت و سلامتی ناشی از شبکه‌های ناکافی دفع زباله و فاضلاب، جوامع انسانی را تهدید می‌کند. بهترین راه برای حل این مشکلات، توسعه پایدار گردشگری می‌باشد. توسعه پایدار گردشگری به عنوان رهنمونی برای مدیریت کلیه منابع قلمداد می‌شود. به طریقی که بتوان نیازهای اقتصادی و اجتماعی را برآورده ساخت و همگنی فرهنگی و سیستم‌های حفاظت زندگی را همراه با افزایش عدالت و مساوات در توسعه، بهبود کیفیت زندگی جوامع و بوجود آوردن کیفیت برتر محیط زیست ایجاد کرد. بنابراین بهبود مدیریت زیست محیطی تسهیلات گردشگری برای کاهش آسیب‌های آن گام اول جهت نیل به اهداف توسعه پایدار گردشگری می‌باشد. ویلیامز (۲۰۰۹) معتقد است که اساس ارزیابی وضعیت کیفیت خدمات گردشگری در مقصدهای روستایی، تقسیم‌بندی ویژگی‌های این خدمات به دو بخش عینی و ذهنی یا قابل مشاهده و غیرقابل مشاهده می‌باشد. به نحوی که پرکالیر (۱۹۹۰) خدمات گردشگری روستایی را با ویژگی‌هایی مرتبط با انجمن‌های پوشش ایده، سرگرمی، دانش تأثیر مثبت بر سکونت مصرف‌کننده، برنامه‌های اجتماعی، آسایش، غذا، امنیت و غیره پیوند می‌دهد. کانتر (۱۹۹۸) در مطالعه‌ای تحت عنوان "روانشناسی مکان" به این نتیجه رسیده است که تأکید بر به مولفه کیفیت تجربی زیباشناختی، کیفیت عملکردی و کیفیت زیست محیطی در کیفیت طراحی مکان‌های شهری دارد.

با نگاهی گذرا به موقعیت نسبی بخش ماهان (مجاورت با شهر کرمان و قراگیری در مسیر راه‌های اصلی کرمان) و جاذبه‌های پراکنده گردشگری در سطح این بخش، می‌توان «گردشگری» را به عنوان یکی از گزینه‌های مؤثر در تنوع بخشی اقتصاد روستایی در مناطقی که قابلیت توسعه آن وجود دارد، به کار گرفت. در واقع مسئله اصلی در این پژوهش بررسی عوامل تأثیرگذار بر کیفیت محیطی روستاهای هدف گردشگری شهرستان ماهان است، همچنین به دنبال شناخت عوامل اقتصادی مؤثر بر پایداری کیفیت محیطی خواهیم بود. با توجه به مباحث مطرح شده این پژوهش با هدف ارزیابی کیفیت محیطی مناطق گردشگری روستایی شهرستان ماهان، به دنبال تبیین روابط زیر است

- ✓ عوامل اقتصادی چه تأثیری بر کیفیت محیطی مناطق گردشگری شهرستان ماهان می‌گذارد؟
- ✓ چه عواملی می‌تواند باعث پایداری کیفیت محیطی مناطق گردشگری شهرستان ماهان شود؟

برنامه‌ریزان گردشگری با مشخص کردن سطح به خصوص هر شاخص در مقصد یا محل گردشگری، می‌توانند برای تعیین و کاربرد معیارهای مطلوب، برنامه‌ریزی و اقدام نمایند. یکی از مهمترین روش‌های ارزیابی کیفیت گردشگری، سنجش میزان رضایتمندی از محیط و کیفیت آن توسط گردشگر است. به سبب ضعف در وجود یک مقیاس برای اندازه‌گیری ادراک ساکنین و نیز انحراف موجود در رهیافت‌های به کار رفته در تحلیل داده‌ها، محدودیت‌های عمده‌ای در مطالعات مربوط به ادراک گردشگری ایجاد شده است. بر اساس مطالعات صورت گرفته در حوزه کیفیت محیط در گردشگری، برگرفته از سه نیرو (مولفه دانست)، مولفه کیفیت اقتصادی: بر اساس این مولفه در گردشگری روستایی می‌توان بر مواردی همچون، کاهش بیکاری، افزایش فرصت‌های شغلی، افزایش فرصت‌های سرمایه‌گذاری و افزایش قیمت زمین و... اشاره کرد. مولفه کیفیت اجتماعی: در زمینه گردشگری روستایی متغیرهای همچون افزایش مشارکت مردم در امور عمرانی و اجتماعی، کاهش مهاجرت فرستی روستا، افزایش سطح توسعه رفاهی و خدماتی، حفظ سنن فرهنگی و قومی اشاره کرد. مولفه‌های زیست‌محیطی: در زمینه گردشگری روستایی متغیرهای همچون آلودگی‌های روستایی (آب و منابع خاکی)، رعایت پاکیزگی و بهبود کیفیت محیطی روستا اشاره کرد.

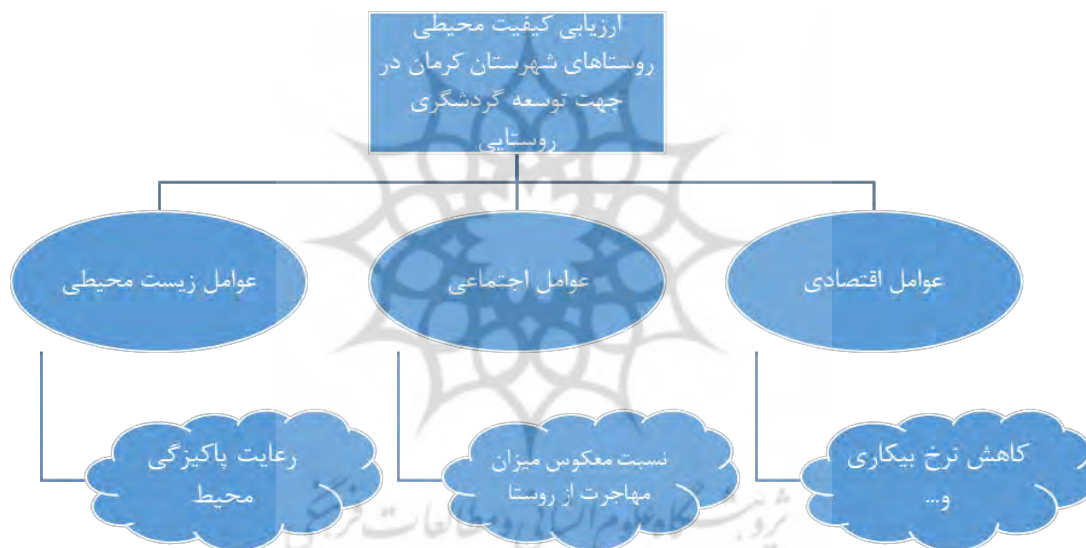
روش‌شناسی

روش‌شناسی مطالعه از جنبه هدف کاربردی است، زیرا در پی توسعه کیفیت محیطی در مقصدهای گردشگری روستایی می‌باشد که نتایج حاصله از آن می‌تواند برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیرندگان در زمینه جذب و توسعه گردشگری روستایی رهنمون باشد. از جنبه جمع‌آوری اطلاعات و شناسایی جنبه‌های تاثیرگذاری کیفیت محیطی روستایی در جذب و توسعه گردشگری، مطالعه از نوع اکتشافی است. به لحاظ توصیف ویژگی‌های جامعه مورد مطالعه از نوع توصیفی است و به جهت برقراری ارتباط بین کیفیت محیطی روستاهای مقصد با جذب و توسعه گردشگری روستایی از نوع تحلیلی است مطالعه حاضر دارای دو قسمت اسنادی و کمی می‌باشد که در قسمت اسنادی از طریق مطالعه کتابخانه‌ای به جمع‌آوری ادبیات تحقیق پرداخته شد در قسمت کمی که شامل پژوهش میدانی است. روش مبتنی بر ابزار پرسشنامه است که در آن پرسش‌ها در مقیاس‌های اسمی، رتبه‌ای و فاصله‌ای هستند. جامعه مطالعاتی شامل کارشناسان حوزه گردشگری است که روش نمونه‌گیری بصورت نمونه‌گیری گلوله برفی است که شامل ۲۴ نفر است. در این تحقیق، کیفیت محیطی به عنوان متغیر مستقل، در سه بعد زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی با ۱۹ شاخص و

گردشگری به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شد و با استفاده از مدل های FAHP و FDEMATEL، به تحلیل داده های پژوهش پرداخته شد. فرایند تحلیل سلسله مراتبی فازی (FAHP) به دنبال آشکار شدن ایرادات و مشکلات تحلیل سلسله مراتبی (AHP)، از جمله وجود مقیاس نامتوازن در قضاوت ها، عدم قطعیت، نادقیق بودن مقایسات زوجی و عدم انعکاس کامل تفکر انسانی به سال ۱۹۸۳ برای نخستین بار توسط دو پژوهشگر هلندی به نام وان لارهوفن و پدریک پیشنهاده گردید. این روش با جایگزینی اعداد فازی مثلثی در ماتریس مقایسات زوجی و بر مبنای حداقل مجذورات لگاریتمی بنا نهاده شده است (پورطاهری، ۱۳۸۹، ص. ۲۰۲؛ عطائی، ۱۳۸۹، ص. ۱۰۳ و حبیبی و دیگران، ۱۳۹۳، ص. ۶۳).

در انجام روش (FAHP) مراحل ذیل به اجرا گذاشته می شود:

- ۱- رسم نمودار سلسله مراتبی
- ۲- تشکیل ماتریس مقایسات زوجی با بکارگیری اعداد فازی
- ۳- محاسبه وزن نرمال شده فازی هر عنصر (SI) برای هر یک از سطرهای ماتریس مقایسه زوجی
- ۴- محاسبه درجه بزرگی SI ها نسبت به یکدیگر
- ۵- محاسبه وزن معیارها و گزینه ها در ماتریس های مقایسه زوجی و
- ۶- محاسبه بردار وزن نهایی (عطایی، ۱۳۸۹، ص. ۱۰۶-۱۰۸).

شکل ۱. ساختار سلسله مراتبی ارزیابی کیفیت محیطی روستاهای شهرستان کرمان در جهت توسعه گردشگری روستایی

جدول ۱

شاخص های کیفیت محیطی مورد استفاده در پژوهش

شاخص های اصلی	زیرشاخص ها
زیست محیطی	بهره برداری از ظرفیت های محیطی روستا، رعایت پاکیزگی محیط و وضعیت بهداشت عمومی در محدوده اطراف روستا
اجتماعی	نسبت معکوس میزان مهاجرت از روستا - افزایش سطح توسعه رفاه اجتماعی از لحاظ بهداشت، آموزش و... - افزایش حمایت از صنایع دستی و موسیقی های محلی - حفظ آداب و رسوم و مراسم سنتی منحصر به فرد روستایی - میزان تغییر در ارزش ها و فرهنگ مردم محلی در اثر ورود گردشگران، مشارکت مردم در معرفی جاذبه های گردشگری به گردشگران - ارتباط مردم روستا با گردشگران، افزایش سهولت دسترسی به روستا از طریق بهبود معابر اصلی و فرعی - افزایش کیفیت خدمات اسکان، غذا و حمل و نقل

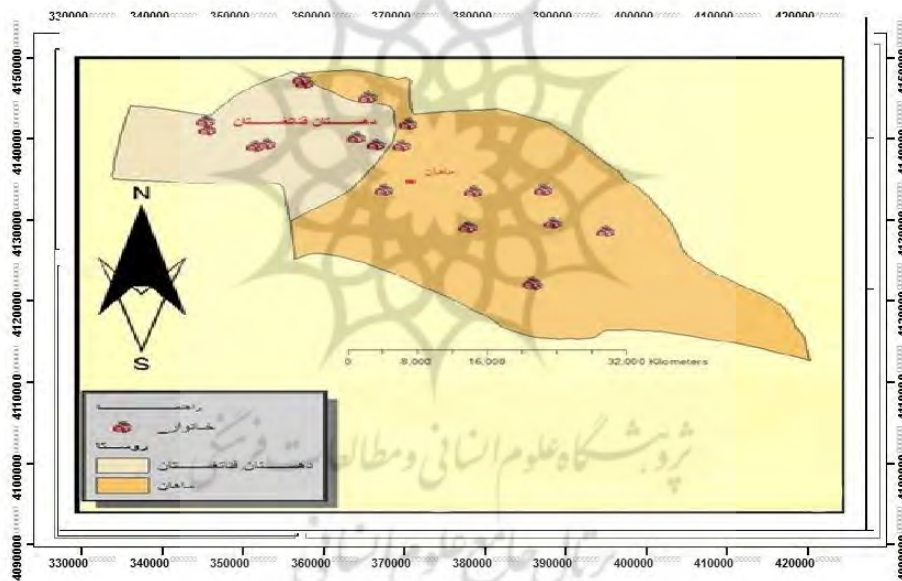
کاهش نرخ بیکاری - افزایش رضایت جامعه محلی از درآمدهای حاصل از گردشگری -
 افزایش فرصت‌های اشتغال برای جوانان - افزایش قیمت زمین در روستا و اطراف آن،
 افزایش قدرت خرید جامعه محلی، افزایش حمایت از سرمایه‌گذاران کوچک محلی -
 سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زمینه گردشگری

اقتصادی

برگرفته از: عظیمی آملی و افتخاری (۱۳۹۳)

قلمرو جغرافیایی پژوهش

منطقه مورد مطالعه به مساحت تقریبی ۱۹۸ کیلومتر مربع در استان کرمان و در جنوب و جنوب شرق شهرستان کرمان واقع شده است. این منطقه از نظر موقعیت جغرافیایی بین طول‌های شرقی ۴ درجه و ۵۷ دقیقه تا ۱۶ درجه و ۵۷ دقیقه و عرض شمالی ۱ درجه و ۳۰ دقیقه تا ۱۷ درجه و ۳۰ دقیقه قرار گرفته است بخش ماهان یکی از بخش‌های شهرستان کرمان است که در ۳۵ کیلومتری جنوب شرقی شهر کرمان - مرکز استان کرمان - واقع گردیده است. این بخش که ۹٫۵٪ مساحت شهرستان کرمان را به خود اختصاص داده است، از شمال به بخش چترود، از جنوب به بخش‌های راین و گلباف، از مشرق به بخش شهداد و از مغرب به شهرستان باغین و بردسیر محدود می‌باشد و بر اساس تقسیمات کشوری سال ۱۳۸۵ دارای ۳ شهر - ماهان، جوپار و محی آباد - و دو دهستان به نام‌های ماهان و قناتگستان و ۷۸ سکونتگاه روستایی دارای سکنه می‌باشد، لازم به ذکر است که این بخش ۱۴٫۲٪ روستاهای شهرستان کرمان را به خود اختصاص داده است.

شکل ۲. روستاهای مورد مطالعاتی شهرستان ماهان (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۷)

یافته‌ها و بحث

جهت سنجش موضوع مورد بررسی، با نظرخواهی از کارشناسان (۲۴ نفر) مرتبط با مسائل روستایی به طریق طراحی سوالات تشریحی، تستی و جلسات توجیهی، جویای تاثیر ارزیابی کیفیت محیطی روستاهای شهرستان کرمان در جهت توسعه گردشگری شهرستان کرمان شده‌ایم. که از این تعداد ۷ نفر دهیار (کلاً مرد) با سطح تحصیلی دیپلم تا لیسانس، ۶ نفر از عوامل بخشداری (۴ مرد و ۲ زن) در مقاطع دیپلم تا فوق لیسانس، ۸ نفر از اعضای شورای منطقه (کلاً مرد)، ۳ نفر از کارکنان مرکز بهداشت (۳ زن) و همچنین برای رتبه‌بندی روستاها جهت اینکه از لحاظ همه شاخص‌ها زیست محیطی، اجتماعی، اقتصادی دارای ارجحیت باشند مورد بررسی و محاسبه قرار گرفت. لذا از نتایج بدست آمده مشخص

گردید که از بین شاخصه‌ای سه گانه، شاخص اجتماعی بالاترین وزن ۰,۵۷۸ و شاخص زیست محیطی پایین‌ترین وزن ۰,۱۷۳ را به خود اختصاص داد.

جدول ۲

اوزان نرمال سازی شده شاخص‌های محیطی، اجتماعی و اقتصادی

شاخص	وزن نرمال	وزن قطعی
زیست محیطی	۰,۱۶۴	۰,۱۷۳
اقتصادی	۰,۲۹۰	۰,۳۰۶
اجتماعی	۰,۵۴۶	۰,۵۷۸
جمع	۱	۱

مأخذ: یافته‌های پژوهش؛ ۱۳۹۸

با توجه به محاسبات انجام شده بیشترین وزن، به شاخص اجتماعی با دارا بودن وزن ۰,۵۷۸ و کمترین وزن به شاخص اقتصادی با وزن ۰,۱۷۳ اختصاص داده شد.

جدول ۳

اوزان نرمال سازی شده زیر شاخص‌های زیست محیطی

شاخص	وزن نرمال	وزن قطعی	وزن نرمال نهایی شده
بهره برداری از ظرفیت‌های محیطی روستا	۰,۳۱۸	۰,۳۳۶	۰,۰۵۲
رعایت پاکیزگی محیط	۰,۱۸۲	۰,۱۹۲	۰,۰۲۹
وضعیت بهداشت عمومی در محدوده اطراف روستا	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰

مأخذ: یافته‌های پژوهش؛ ۱۳۹۸

با توجه به محاسبات انجام شده در زیر معیارهای شاخص زیست محیطی (بهره برداری از ظرفیت‌های محیطی روستا، رعایت پاکیزگی محیط و وضعیت بهداشت عمومی در محدوده اطراف روستا) بیشترین وزن به بهره برداری از ظرفیت‌های محیطی روستا با وزن ۰,۰۵۲ و کمترین وزن به وضعیت بهداشت عمومی در محدوده روستا با وزن ۰,۰۰۰ اختصاص داده شد.

جدول ۴

اوزان نرمال سازی شده زیر شاخص‌های اجتماعی

شاخص	وزن نرمال	وزن قطعی	وزن نرمال نهایی شده
نسبت معکوس میزان مهاجرت از روستا	۰,۰۷۱۳	۰,۰۷۹	۰,۰۳۹
افزایش سطح توسعه رفاه اجتماعی از لحاظ بهداشت، آموزش	۰,۰۸۰	۰,۰۸۹	۰,۰۴۴
افزایش حمایت از صنایع دستی و موسیقی‌های محلی	۰,۱۱۱	۰,۱۲۳	۰,۰۶۱
حفظ آداب و رسوم و مراسم سنتی منحصر به فرد روستایی	۰,۱۸۶	۰,۲۰۵	۰,۱۰۱
میزان تغییر در ارزش‌ها و فرهنگ مردم محلی در اثر ورود گردشگران	۰,۱۱۶	۰,۱۲۸	۰,۰۶۳

مشارکت مردم در معرفی جاذبه‌های گردشگری به گردشگران	۰,۰۸۸	۰,۰۹۷	۰,۰۴۸
ارتباط مردم روستا با گردشگران	۰,۱۳۴	۰,۱۴۸	۰,۰۷۳
افزایش سهولت دسترسی به روستا از طریق بهبود معابر اصلی و فرعی	۰,۰۵۹	۰,۰۶۵	۰,۰۳۲
افزایش کیفیت خدمات اسکان، غذا و حمل و نقل	۰,۱۵۱	۰,۱۶۶	۰,۰۸۲
جمع	۱	۱	۰,۵۴۳

مأخذ: یافته‌های پژوهش؛ ۱۳۹۸

با توجه به محاسبات انجام شده در زیر شاخص های اجتماعی (نسبت معکوس میزان مهاجرت از روستا - افزایش سطح توسعه رفاه اجتماعی از لحاظ بهداشت، آموزش و... - افزایش حمایت از صنایع دستی و موسیقی های محلی - حفظ آداب و رسوم و مراسم سنتی منحصر به فرد روستایی - میزان تغییر در ارزش ها و فرهنگ مردم محلی در اثر ورود گردشگران، مشارکت مردم در معرفی جاذبه های گردشگری به گردشگران - ارتباط مردم روستا با گردشگران، افزایش سهولت دسترسی به روستا از طریق بهبود معابر اصلی و فرعی - افزایش کیفیت خدمات اسکان، غذا و حمل و نقل) بیشترین وزن به حفظ آداب و رسوم و مراسم سنتی منحصر به فرد روستایی با وزن نرمال نهایی شده ۰,۱۰۱ و کمترین وزن به افزایش سهولت دسترسی به روستا از طریق بهبود معابر اصلی و فرعی با وزن نرمال نهایی شده ۰,۰۳۲ اختصاص یافت.

جدول ۵

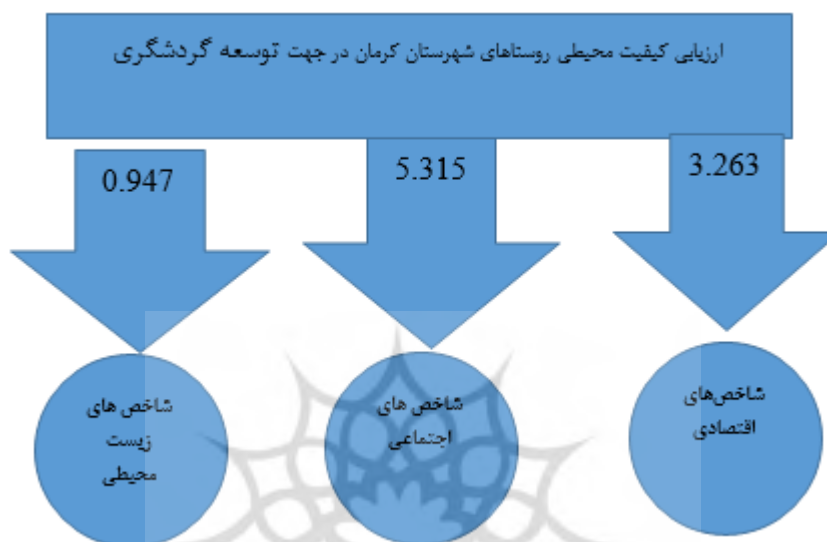
اوزان نرمال سازی شده زیر شاخص های اقتصادی

شاخص	وزن نرمال	وزن قطعی	وزن نرمال نهایی شده
کاهش نرخ بیکاری	۰,۱۱۷	۰,۱۲۸	۰,۰۳۳
افزایش رضایت جامعه محلی از درآمدهای حاصل از گردشگری	۰,۱۴۳	۰,۱۵۷	۰,۰۴۱
افزایش فرصت های اشتغال برای جوانان	۰,۱۹۸	۰,۲۱۷	۰,۰۵۷
افزایش قیمت زمین در روستا و اطراف آن	۰,۰۷۹	۰,۰۸۶	۰,۰۲۲
افزایش قدرت خرید جامعه محلی	۰,۲۲۸	۰,۲۵۰	۰,۰۶۶
افزایش حمایت از سرمایه گذاران کوچک محلی	۰,۱۱۳	۰,۱۲۴	۰,۰۳۲
سرمایه گذاری بخش خصوصی در زمینه گردشگری	۰,۱۲۱	۰,۱۳۳	۰,۰۳۵
جمع	۰,۹۹	۱	۰,۲

مأخذ: یافته‌های پژوهش؛ ۱۳۹۸

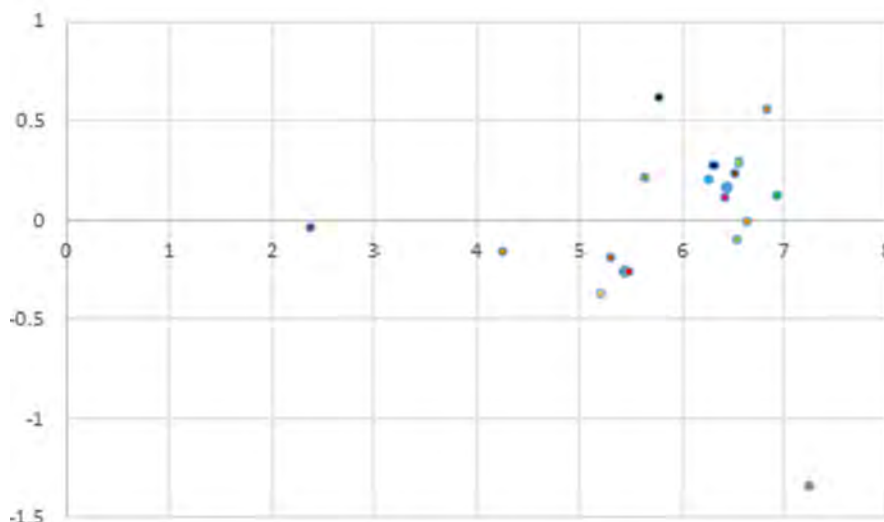
با توجه به محاسبات انجام شده در زیر شاخص های اقتصادی (کاهش نرخ بیکاری - افزایش رضایت جامعه محلی از درآمدهای حاصل از گردشگری - افزایش فرصت های اشتغال برای جوانان - افزایش قیمت زمین در روستا و اطراف آن، افزایش قدرت خرید جامعه محلی، افزایش حمایت از سرمایه گذاران کوچک محلی - سرمایه گذاری بخش خصوصی

در زمینه گردشگری)، بیشترین وزن به افزایش قدرت خرید جامعه محلی با وزن نرمال نهایی شده ۰,۰۶۶ و کمترین وزن به افزایش قیمت زمین در روستا با وزن نرمال نهایی شده ۰,۰۲۲ اختصاص یافت. تکنیک دیمتل روشی برای نشان دادن ساختار روابط علی در یک سیستم پیچیده از روابط است که آن را می توان برای ایجاد و تحلیل یک مدل ساختاری متشکل از روابط علی میان عوامل مدل به کار گرفت (Jeng&Tzeg,2012,819-828). در این تحقیق از تکنیک FUZZY DEMATEL برای شناسایی روابط میان معیارها و عوامل مؤثر در ارزیابی کیفیت محیطی روستاهای شهرستان کرمان در جهت توسعه گردشگری و از نتایج آن در تشکیل ساختار شبکه و روابط میان معیارها در مدل FUZZY AHP برای وزن دهی معیارها استفاده شده است

شکل ۳. وضعیت شاخص های کیفیت محیطی

با توجه به محاسبات انجام شده، از بین شاخص های سه گانه (اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی) و زیر معیارهای آن (بهره برداری از ظرفیت های محیطی روستا، رعایت پاکیزگی محیط و وضعیت بهداشت عمومی در محدوده اطراف روستا، نسبت معکوس میزان مهاجرت از روستا - افزایش سطح توسعه رفاه اجتماعی از لحاظ بهداشت، آموزش و ... - افزایش حمایت از صنایع دستی و موسیقی های محلی - حفظ آداب و رسوم و مراسم سنتی منحصر به فرد روستایی - میزان تغییر در ارزش ها و فرهنگ مردم محلی در اثر ورود گردشگران، مشارکت مردم در معرفی جاذبه های گردشگری به گردشگران - ارتباط مردم روستا با گردشگران، افزایش سهولت دسترسی به روستا از طریق بهبود معابر اصلی و فرعی - افزایش کیفیت خدمات اسکان، غذا و حمل و نقل، کاهش نرخ بیکاری - افزایش رضایت جامعه محلی از درآمدهای حاصل از گردشگری - افزایش فرصت های اشتغال برای جوانان - افزایش قیمت زمین در روستا و اطراف آن، افزایش قدرت خرید جامعه محلی، افزایش حمایت از سرمایه گذاران کوچک محلی - سرمایه گذاری بخش خصوصی در زمینه گردشگری)، شاخص اجتماعی با میانگین ۵,۳۱۵ بالاترین تاثیر و شاخص زیست محیطی با میانگین ۰,۹۴۷ کمترین تاثیر را در ارزیابی کیفیت محیطی روستاهای کرمان در جهت توسعه گردشگری داشته است.

شکل ۴. میزان اهمیت و تاثیرگذاری و تاثیرپذیری

با توجه به شکل فوق بیشترین تاثیرپذیری در بین شاخص‌های سه‌گانه اجتماعی و اقتصادی، زیست‌محیطی مربوط به شاخص اجتماعی و زیر معیار نسبت معکوس مهاجرت از روستا و بیشترین تاثیرگذاری هم مربوط به شاخص اجتماعی و زیر معیار افزایش سهولت دسترسی به روستا از طریق بهبود معابر اصلی و فرعی، بیشترین اهمیت نیز مربوط به همین شاخص و زیر معیار نسبت معکوس مهاجرت از روستا و کمترین اهمیت، مربوط به شاخص زیست‌محیطی و زیر معیار وضعیت بهداشت عمومی در اطراف روستا بوده است.

نتیجه‌گیری

با توجه به هدف پژوهش، هر یک از عوامل به صورت جداگانه بررسی شده و در رابطه با تاثیر آنها در کیفیت پایدار محیطی توسعه گردشگری پیشنهادهای لازم مطرح گردید.

هدف اول این پژوهش تاثیر عوامل اقتصادی بر کیفیت محیطی روستاهای هدف گردشگری است. بر همین اساس نتایج یافته‌ها نشان داد که در زیر شاخص‌های اقتصادی (کاهش نرخ بیکاری، افزایش رضایت جامعه محلی از درآمدهای حاصل از گردشگری، افزایش فرصت‌های اشتغال در زمینه گردشگری)، بیشترین وزن نرمال نهایی شده ۰,۰۶۶ و کمترین وزن به افزایش قیمت زمین در روستا با وزن نرمال نهایی شده ۰,۰۲۲ اختصاص یافت. نتایج یافته‌ها با یافته‌های سجاسی و همکاران ۱۳۹۲، رضوانی و همکاران ۱۳۹۶ مطابقت داشته است. با توجه به یافته‌های پژوهش در رابطه با تاثیر عوامل اقتصادی در کیفیت محیطی پایدار می‌توان پیشنهادات همچون لزوم حمایت از کسب و کارهای خلاق و بهره‌مندی از افراد نوآوری که نیاز به حمایت مالی دارند را ارائه نمود و در رابطه با افزایش قیمت زمین در روستاها هم می‌توان گفت برای احداث واحد گردشگری در روستا می‌توان ارائه تسهیلات کم‌بهره را در نظر گرفت.

هدف دوم این پژوهش بررسی پیامدهای اجتماعی و زیست‌محیطی موثر بر کیفیت پایدار محیطی گردشگری است. نتایج یافته‌ها نشان داد که در زیر شاخص‌های اجتماعی (نسبت معکوس میزان مهاجرت از روستا، افزایش سطح توسعه رفاه اجتماعی از لحاظ بهداشت، آموزش و... - افزایش حمایت از صنایع دستی و موسیقی‌های محلی - حفظ آداب و رسوم و مراسم سنتی منحصر به فرد روستایی بیشترین وزن نرمال نهایی شده را بدست آورد. نتایج یافته‌ها با یافته‌های نوری و خراسانی ۱۳۹۱، ناصح و تقوی ۱۳۹۸ مطابقت داشته است بنابراین در این روستا می‌توان به ارائه آموزش‌های در رابطه با لزوم حفظ محیط روستایی توسط انجمن‌های مردمی و رسانه‌های جمعی محلی و تدوین مقررات در جهت تشویق افراد خلاق و مقابله با افراد متخلف در سطح روستا اشاره کرد.

منابع

- ابراهیمی، عبدالحمید، صفرزاده، حسین، جاویدی حق، مریم (۱۳۹۰)؛ بررسی تاثیر ابعاد ذهنی فروشگاه‌های برارزش خرده‌فروشی مشتریان فروشگاه‌های زنجیره‌ای (رفاه، شهروند و هایپر استار) در شهر تهران؛ مجله مدیریت بازرگانی، دوره ۳، شماره ۹، صص ۱۹-۳۴.
- افتخاری، رکن‌الدین عبدالرضا و مهدوی، داود و پورطاهری، مهدی (۱۳۸۹)، فرایند بومی‌سازی شاخص‌های توسعه پایدار گردشگری روستایی در ایران، پژوهش‌های روستایی، سال اول، شماره ۴، صص ۱-۱۴.
- اکبریان، سعیدرضا و شیخ بیگلو، رعنا (۱۳۹۴)؛ سنجش کیفیت محیط روستاهای گردشگری مطالعه موردی: بخش آسارا-شهرستان کرج؛ مجله پژوهش‌های روستائی، دوره ۶، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۴، صص ۴۳۳-۴۵۷.
- باباخانزاده، ادريس. (۱۳۹۲). بررسی اثرات اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و زیست محیطی توسعه گردشگری بر منطقه اورامانات، برنامه‌ریزی فضایی (جغرافیا)، ۳(۳)، ۱۴۵-۱۶۴.
- بذرافشان، مرتضی، سامانی، سحر. (۱۳۹۸). عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری کشاورزی (مورد مطالعه: شهرستان جهرم). مطالعات مدیریت گردشگری، ۱۴(۴۷)، ۱۹۳-۲۲۰.
- براتی، ناصر و سلیمان‌نژاد، محمدعلی (۱۳۹۰)؛ ادراک محرک‌ها در محیط کنترل‌شده و تأثیر جنسیت بر آن؛ فصلنامه علمی پژوهشی باغ‌منظر، مرکز پژوهشی هنر، معماری و شهرسازی نظر، شماره ۱۷ / سال هشتم/ تابستان، صص ۱۹-۳۰.
- پورجعفر، محمدرضا، تقوایی، علی اکبر، صادقی، علی رضا (۱۳۸۸)؛ خوانش تاثیر ساماندهی محورهای بصری بر ارتقاء کیفیت محیط فضاهای عمومی شهری: خیابان آزادی تهران؛ دو فصلنامه مدیریت شهری، شماره ۲۴، دوره پاییز و زمستان، صص ۶۵-۸۰.
- رحیمی، حسین. (۱۳۹۶). نقش مناسبات شهرو روستا در توسعه گردشگری روستایی (مطالعه موردی: بخش گلپه‌هار - شهرستان چناران)، مطالعات مدیریت گردشگری، ۱۲(۳۸)، ۴۵-۶۱.
- رضوانی، محمد رضا، فرجی‌سبکیار، حسنعلی، دربان‌آستانه، علیرضا، کریمی، سید هادی. (۱۳۹۶). تحلیل نقش عوامل و شاخص‌های کیفیت محیطی مؤثر در برندسازی مقصدهای گردشگری روستایی، برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری، ۶(۲۳)، ۱۰۵-۱۳۶.
- رضوانی، محمدرضا، اکبریان‌رونیزی، سعید، رکن‌الدین‌افتخاری، عبدالرضا و بدری، سیدعلی (۱۳۹۰)، تحلیلی مقایسه‌ای آثار اقتصادی گردشگری خانه‌های دوم با گردشگری روزانه بر نواحی روستایی، با رویکرد توسعه پایدار. مطالعه موردی: شهرستان شمیرانات، پژوهش‌های روستایی، سال دوم، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۰، صص ۳۵-۶۲.
- سجاسی‌قیداری، حمدالله، صادقلو طاهره. تحلیل و تبیین نقش کیفیت محیطی در جذب گردشگر به مقاصد گردشگری روستایی (مطالعه موردی: روستاهای گردشگری دهستان لواسان کوچک). فصلنامه تحقیقات جغرافیایی. ۱۳۹۵؛ ۳۱ (۲): ۳۲-۴۹.
- شیهه، اسماعیل و علی پور، سجاد (۱۳۸۹)؛ تحلیل عوامل کیفیت بخش محیط گردشگری ساحلی با توجه به معیارهای گردشگری پایدار: مطالعه موردی سواحل شهر رامسر؛ آرمانشهر، شماره ۵، دوره پاییز و زمستان، صص ۱۵۵-۱۶۷.
- علی یاری، ویدا، شریف‌زاده، مریم، احمدوند، مصطفی. (۱۳۹۸). ارزیابی اثرات گردشگری بر نواحی روستایی هدف گردشگری بخش مرکزی شهرستان فیروزآباد با استفاده از مدل تحلیل عاملی. مطالعات مدیریت گردشگری، ۱۴(۴۵)، ۲۲۱-۲۴۷.
- علیقلی‌زاده‌فیروزجایی، ناصر (۱۳۸۷)، اثرات گردشگری بر ابعاد اقتصادی، اجتماعی و محیطی نواحی روستایی. مطالعه موردی: نواحی روستایی بخش مرکزی شهرستان نوشهر، رساله دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تهران.
- کازمی، مصطفی، پور، سمیرا، سعادت یار، فهیمه سادات، بیطرف، فاطمه (۱۳۹۰)؛ تاثیر تصویر ذهنی گردشگران بر ارزش ادراک شده از شهرهای ساحلی دریای خزر با تاکید بر نقش واسط کیفیت عوامل ادراک شده؛ مجله پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، سال دوم، شماره ششم، دوره پاییز، صص ۱۹-۳۴.
- کاکاوند، الهام، براتی، ناصر و امین زاده، بهرام (۱۳۹۲)؛ سنجش تطبیقی تصویر ذهنی شهروند و شهرساز به مفهوم کیفیت محیط شهری (مطالعه موردی: بافت فرسوده شهر قزوین)؛ فصلنامه علمی پژوهشی باغ‌منظر، شماره ۲۵، سال دهم، تابستان، صص ۱۰۱-۱۱۲.
- لطیفی، حیدر و یوسفی باصری، علی محمد (۱۳۹۰)، عشایر و توسعه گردشگری، چاپ اول، انتشارات سازمان نیروهای مسلح.

- ناصر، نگین، تقوی، لعبت. (۱۳۹۸). بررسی شاخص های گردشگری پایدار در دستیابی به ارزش های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی: ارائه راهکار برای اثرات مخرب انسان و محیط زیست، ۱۷(۳)، ۲۵-۳۹.
- نوروزی فرد، هاشم، خراسانی، محمدامین. (۱۳۹۵). برنامه ریزی راهبردی توسعه گردشگری روستایی در نواحی روستایی شهرستان ایذه مورد شناسی: روستای شیوند، فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری- منطقه ای، ۶(۱۸)، ۱۱۹-۱۳۴.
- وثوقی، لیلا، خانی، فضیله، مطیعی لنگرودی، سیدحسین و رهنمایی، محمدتقی (۱۳۹۰). ارزیابی نگرش جامعه روستایی به گردشگری، بر مبنای مدل معادلات ساختاری، مورد: منطقه کوهستانی رودبار قصران، پژوهش های روستایی، سال دوم، شماره چهارم، زمستان، صص ۸۸-۶۳.
- یوسفی جواد و شریفی تهرانی محمد (۱۳۹۵). تحلیلی بر اثرات اجتماعی و فرهنگی توسعه گردشگری (مطالعه موردی: شهرستان بیرجند)، فصلنامه علمی-ترویجی راهبرد توسعه، شماره ۴۸.
- Roca, M.N., Oliveira, J.A., Roca, Z. And Costa, L. (2011), Second Homes In Portugal: Conceptual Issues And Findings Of Desk And Field Research, 2nd International Workshop On Lifestyle Migration And Residential Tourism, Madrid – Espanha, March 25, 2011.
- Altinay M., Hussain K., (2005), Sustainable Tourism Development: A Case Study of NorthCyprus, International Journal of Contemporary Hospitality Management, Volume: 17, Issue: 3. pp: 272 – 280.
- Bigne, E. J., Sanchez, I. M., Sanjez, J. (2001). Tourism image, evaluation variables and after-purchase behavior: inter-relationship, Journal of Tourism Management, 22(6), pp.607-616.
- Chao, W. Z. (2005); Marketing tools as factors in destination image formation; Master of Science Dissertation, San Jose state university.
- European Commission. (2000) "Towards Quality Coastal Tourism", Italy, Official Publications of the European Communities.
- Hughes, H. (2002) "Environmental Indicators", Annals of Tourism Research. pp.457-477
- Kastenholz, E. Joao, M. Pexseria, C. Lima, J (2012). Understanding and managing the rural tourism experience-the case of ahistorical village in portugal. Toyrisim management perspectives. vol4
- Monterrubio, J. (2007) "Tourism Impact Assessment: A Critical Review of Tourism Perception Studies", International Tourism Biennial Conference, Çanakkale Onsekiz Mart University, School of Tourism & Hotel Management.
- Moon, K. S., Kim, M. , Ko, Y. J. , Connaughton, D. P. , Lee, J. H. (2011); The influence of consumer's event quality perception on destination image; Journal of Managing Service Quality. 21(3), 287-303.
- Nunkoo, R. & Ramkissoon, H. (2008) "Small Island Urban Tourism: a Residents Perspective", Current Issues on Tourism, pp. 37-60.
- Petrick, J. F., Morais, D. D., Norman, W. C. (2001). An examination of the determinants of entertainment vacationers' intentions to revisit. Journal of Travel Research, pp.40, 8-41.
- Porteous, J.D. (1971); design with people: the quality of urban environments, environment and behavior, 3, pp. 78-155.
- Rao, R. V. (2008) , "A decision making methodology for material selection using an improved compromise ranking method". Journal of Materials and Design. Vol. 29, No. 10, pp. 1949-1954.

How to Cite:

Zinati Fakhrabad, H, Ghanbari, S & Porjupari, M. (2022). Evaluation the environmental quality of rural areas with an emphasis on tourism development (case study: villages of Mahan District). *Geographical Engineering of Territory*, 6(3), 695-706.

ارجاع به این مقاله:

زینتی فخرآباد، حسین، قنبری، سیروس و پورجوپاری، مرضیه. (۱۴۰۱). ارزیابی عوامل مؤثر بر کیفیت محیطی مناطق روستایی با تاکید بر توسعه گردشگری (مطالعه موردی: روستاهای بخش ماهان). *مهندسی جغرافیایی سرزمین*، ۶(۳)، ۶۹۵-۷۰۶.